BESPREEKNOTITIE VOOR DE GEMEENTERAAD

aan	de gemeenteraad
van	Portefeuillehouder Van Diepen namens het college
onderwerp	**Voorontwerp Omgevingsvisie Heiloo 2040**
datum	26 januari 2022

Inleiding

Na een uitvoerig participatietraject waarin we inwoners en in Heiloo actieve organisaties hebben gevraagd om input te leveren voor de omgevingsvisie, is de Voorontwerp Omgevingsvisie Heiloo 2040 nu gereed voor inspraak. We hebben voor het bepalen van de inhoud van de omgevingsvisie gekozen voor een bottom-up benadering. Daartoe zijn 500 willekeurig gekozen inwoners van Heiloo van 19 jaar en ouder benaderd om een enquête in te vullen. Vervolgens is hen gevraagd mee te denken over de belangrijkste thema's. De resultaten van de enquête en de twee discussieavonden vormen samen met twee onder jongeren gehouden flitspeilingen, een korte vragenlijst en een discussieavond met vertegenwoordigers van in Heiloo actieve organisaties, de basis van de omgevingsvisie Heiloo 2040.

De fase die nu volgt is die van inspraak op de voorontwerp omgevingsvisie. Daarin wordt iedereen in de gelegenheid gesteld te reageren op het voorontwerp. We willen vooral te weten komen of wat we hebben opgehaald bij de aselect gekozen groep inwoners van Heiloo en hebben vertaald naar een voorontwerp omgevingsvisie, aansluit bij het beeld dat de inwoners en maatschappelijke organisaties voor ogen hebben voor Heiloo in 2040. Ook wanneer men vindt dat onderwerpen ontbreken, is dit het moment om die alsnog in te brengen.

Na afloop van de inspraakperiode zullen alle reacties worden verzameld en samengevat in een notitie. Vervolgens is de gemeenteraad aan zet. Op basis van de Voorontwerp Omgevingsvisie Heiloo 2040 en de inspraakreacties op het voorontwerp met eventuele aanvullingen, zal uw raad een inhoudelijk debat voeren over de inhoud van de omgevingsvisie. Ook komen dan de uitvoering van de speerpunten en de rol die de gemeente daarin zal hebben aan de orde.

Doel bespreking

1. Kennis te nemen van de Voorontwerp Omgevingsvisie Heiloo 2040;
2. In te stemmen met het voor inspraak vrijgeven van de Voorontwerp Omgevingsvisie Heiloo 2040;
3. In te stemmen met het voorstel om het inhoudelijke debat over de omgevingsvisie te voeren na afloop van de inspraakprocedure zodat ook de resultaten van inspraak kunnen worden betrokken bij de discussie over de inhoud van de ontwerp omgevingsvisie

Toelichting

De Voorontwerp Omgevingsvisie Heiloo 2040 die nu voorligt, is het resultaat van een uitgebreid participatietraject. We hebben voor het bepalen van de inhoud van de omgevingsvisie gekozen voor een bottom-up benadering. Daartoe zijn 500 willekeurig gekozen inwoners van Heiloo van 19

jaar en ouder benaderd om een enquête in te vullen. Vervolgens is hen gevraagd mee te denken over de belangrijkste thema's. De resultaten van de enquête en de twee discussieavonden vormen samen met twee onder jongeren gehouden flitspeilingen, een korte vragenlijst en een discussieavond met vertegenwoordigers van in Heiloo actieve organisaties, de basis van de omgevingsvisie Heiloo 2040. Vooraf hebben we geen beperkingen willen opleggen. Alle onderwerpen mochten worden bediscussieerd. Ook waren er vooraf geen onderwerpen benoemd waaraan hoe dan ook aandacht moest worden besteed. Door de brede samenstelling van de groep inwoners die de enquête heeft ingevuld en heeft deelgenomen aan de verdiepende werksessies over de omgevingsvisie, kwamen alle onderwerpen en vanuit verschillende invalshoeken aan de orde.

Waarden als fundament voor de omgevingsvisie

Op basis van de input van het participatietraject en de bijdragen van BUCH beleidsmedewerkers uit verschillende vakgebieden heeft het stedenbouwkundig bureau BügelHajema de voorontwerp omgevingsvisie opgesteld. In deze voorontwerp omgevingsvisie is geen selectie van onderwerpen toegepast en is geen belangrijkheid aangegeven. De omgevingsvisie schetst een beeld het Heiloo dat we in 2040 willen zijn. De bestaande waarden (= wat willen we bewaren) zijn voor de omgevingsvisie essentieel. Dat zijn immers de omgevingsfactoren die men waardeert en vaak redenen waarom men in Heiloo is komen wonen of blijft wonen. Die waarden willen de inwoners van Heiloo behouden. Op themakaarten zijn die waarden ingetekend. De doelen die we in de periode tot 2040 willen bereiken, zijn vertaald naar speerpunten. Het Heiloo dat we in 2040 willen zijn, is verbeeld in de visiekaart.
De inhoud van de omgevingsvisie is wellicht weinig verrassend maar dat is eigenlijk ook niet verwonderlijk. Het overgrote deel van de inwoners van Heiloo - zowel de groep 19+ als de groep jongeren - is tevreden met het huidige dorp en zou dat eigenlijk ook zo willen houden. Toch zijn er wel zorgen zoals het tekort aan betaalbare woningen. Bijlage 1 bevat een samenvatting van de voorontwerp omgevingsvisie met de meest opvallende zorgen en ontwikkelingen.

Herkennen en onderschrijven de inwoners van Heiloo het geschetste beeld?

Zoals gezegd, is deze voorontwerp omgevingsvisie het resultaat van een breed participatietraject. Ofschoon we door de aselecte uitnodiging aan 500 inwoners van Heiloo een representatieve groep hebben gevraagd input te leveren, vormt de groep die de enquête werkelijk hebben ingevuld en/of hebben deelgenomen aan de werksessies maar een klein deel van de bevolking van Heiloo.
Om er achter te komen of deze visie ook aansluit bij de ideeën en wensen van de overige inwoners van Heiloo en andere betrokkenen - en om na te gaan of geen onderwerpen worden gemist - willen we de voorontwerp omgevingsvisie nu ook voor inspraak ter inzage leggen. Ons college vraagt u in te stemmen met de ter inzage legging van het voorontwerp. Tevens stellen wij u voor het politieke debat over de inhoud van de omgevingsvisie te voeren nadat deze fase van inspraak is afgerond. Op dat moment hebben we een compleet beeld hoe over de verschillende onderwerpen wordt gedacht en hebben dan ook inzicht in het draagvlak. Wellicht worden er nieuwe onderwerpen naar voren gebracht die niet of onvoldoende zijn opgenomen in de voorontwerp omgevingsvisie.

In gesprek met de inwoners over de omgevingsvisie

Gedurende de inspraakperiode zal - indien dat mogelijk is - een inloopmiddag en -avond worden georganiseerd. Die bijeenkomst is vooral bedoeld om geïnteresseerden te informeren over de betekenis van de omgevingsvisie, de inhoud en het proces. Wanneer dat niet fysiek mogelijk is,

gebeurt dat digitaal. Daarnaast zullen door middel van stellingen op de site www.ikdenkmeeoverheiloo.nl de meningen over de geformuleerde waarden en speerpunten worden gepeild. Behalve om inzicht te verkrijgen hoe over verschillende onderwerpen wordt gedacht, hopen we daarmee de inwoners van Heiloo ook te verleiden de omgevingsvisie eens door te lopen en te prikkelen daarop te reageren. De ervaring leert dat een digitale vragenlijst of stellingen waarop men kan reageren laagdrempelig is en een grote groep inwoners bereikt.

De gemeenteraad aan zet

Na de fase van inspraak op de Voorontwerp Omgevingsvisie Heiloo 2040 zal uw raad aan zet zijn. Op basis van de resultaten van inspraak zult u een inhoudelijk debat kunnen voeren over de inhoud van de omgevingsvisie. Dan zal onder andere aan de orde komen welke onderwerpen de hoogste prioriteit krijgen. Wanneer twee of meer wensen tegenstrijdig zijn welke zou dan het zwaarste moeten wegen, etc. Verder zal dan worden gevraagd welke rol u ziet weggelegd voor de gemeente en niet onbelangrijk, hoe en wanneer gaan we een en ander behalen en betalen.

Na dit inhoudelijke debat zal de ontwerp versie van de omgevingsvisie worden opgesteld. Die wordt dan ook weer na vaststelling door ons college en instemming door de raadscommissie zes weken ter inzage gelegd. In die (formele) fase kan men zienswijzen inbrengen. De gemeenteraad zal daarna de Omgevingsvisie Heiloo 2040 vaststellen. Dat zal naar verwachting eind 2022/begin 2023 gebeuren.

Planning

De planning ziet er als volgt uit:

7 februari	behandeling in de raadscommissie
16 februari	publicatie van de ter inzage legging van de voorontwerp omgevingsvisie
17 februari t/m 31 maart	periode van zes weken voor inspraak in die periode plaatsen we ook een enquête en/of stellingen op de site ikdenkmeeoverheiloo.nl en organiseren we een inloopmiddag en –avond (waarschijnlijk 9 maart 2022)
Begin mei	commissiebehandeling en inhoudelijk debat over omgevingsvisie en de inspraakresultaten
eind juni	commissie; ontwerp omgevingsvisie vrijgeven voor ter inzage legging
31 augustus	publicatie ter inzage legging ontwerp omgevingsvisie
1 september.	periode van zes weken voor zienswijzen (t/m 12 oktober)
dec. ‘22 of januari ’23	commissie en raadsbehandeling en vaststelling van de Omgevingsvisie Heiloo 2040
vanaf 2025	De omgevingsvisie zal vervolgens ieder twee jaar worden geëvalueerd. Het gaat dan vooral om te checken of de uitvoering van de speerpunten nog op schema ligt en of de gekozen prioritering aanpassing behoeft. Tevens zal worden nagegaan of de rol van de gemeente bij de uitvoering nog de juiste is. Ook kunnen dan nieuwe maatschappelijk ontwikkelingen en actuele vraagstukken worden opgenomen in de omgevingsvisie.

Bijlage 1

Samenvatting Omgevingsvisie Heiloo 2040

Er is een grote druk op de ruimte en veel vraag naar woningen. Ook is er noodzaak tot een andere manier van gebruik van de ruimte met het oog op gezondheid, de energievoorziening en het inspelen op veranderingen van het klimaat. In de omgevingsvisie staat hoe wij hiermee willen omgaan. Het geeft de bouwstenen voor het Heiloo dat we in 2040 willen zijn.

Uit alle opgehaalde informatie kwam duidelijk naar voren dat het overgrote deel van de inwoners van Heiloo tevreden is met het huidige dorp en in 2040 niet heel veel anders wil. Hoe dit Heiloo er uit komt de zien, met welke waarden en doelen, leest u in de hoofstukken twee, drie en vier. Hoe de waarden en doelen tot stand zijn gekomen leest u in een notendop hieronder. Het gaat vooral over de onderwerpen en aandachtspunten die tijdens de werksessies, bijeenkomsten en uit de enquêtes naar voren zijn gekomen.

Betaalbare woningen en alternatieve woonvormen

De belangrijkste ontwikkelingen zijn de realisatie van de nieuwe woonwijk Zandzoom en de aanleg van de aansluiting op de A9. Dat zijn ruimtelijkje plannen die een lange voorbereiding vergen en nu in procedure zijn. Er zijn in Heiloo geen grote terreinen die hun functie verliezen en daarom voor herontwikkeling in aanmerking komen. Het overgrote deel van de inwoners van Heiloo (zowel de groep 19+ als ook de groep jongeren), is tevreden met het huidige dorp en zou dat eigenlijk ook zo willen houden. Toch zijn er zorgen. Het tekort aan betaalbare woningen wordt veel genoemd. Het ontwikkelen van nieuwe woonwijken (na Zandzoom) ten koste van het landelijk gebied of natuur kan op weinig steun rekenen. Ook het verder verdichten binnen woonwijken wil men liever niet. De ruime, groene opzet van de woonwijken wordt hoog gewaardeerd. Extra woningen kunnen gevonden worden door grotere woningen te splitsen, of door bestaande (bedrijfs)gebouwen om te vormen naar woningen. Of te slopen en op de vrijgekomen grond woningen te bouwen.

Naast de eengezinswoningen en appartementen, is er ook behoefte aan nieuwe woonvormen. Zo worden moderne hofjes waarin jongeren en ouderen wonen, genoemd. Daarnaast denkt men ook aan meergeneratiewoningen en zelfvoorzienend wonen. Het woningaanbod zal in 2040 gevarieerder zijn om in deze veranderende behoefte te voorzien.

Behoud vele voorzieningen

De vele en goede voorzieningen in Heiloo worden vaak als belangrijke waarde genoemd. Om de voorzieningen qua budget en inzet van vrijwilligers te handhaven, is bundelen van activiteiten op termijn onvermijdelijk. Samenvoegen kan ook een bijdrage leveren aan het versterken van de sociale betrokkenheid doordat verschillende groepen elkaar spontaan ontmoeten. Jong en oud, arm en rijk moeten zich thuis voelen in onze gemeente. De omgevingsvisie geeft daarvoor een aanzet.

Groene omgeving, gezondheid en eenzaamheid te lijf

Een groene, schone omgeving is belangrijk voor de gezondheid. De groene omgeving stimuleert bewegen; om een stukje te wandelen of om kilometers hard te lopen. Door naar buiten te gaan, ontmoet men andere mensen en maakt men sneller spontaan een praatje met buurtbewoners. De inrichting van de buitenruimte kan daarmee een bijdrage leveren aan het voorkomen van eenzaamheid.

Ook de infrastructuur kan gezond gedrag beïnvloeden. Door het gebruik van de (elektrische) fiets aantrekkelijk te maken kan infrastructuur bijdragen aan een gezonder leven. Om het gebruik van de fiets ook voor langere afstanden aan te moedigen, wordt een doorfietsroute gerealiseerd.

Bereikbaarheid en verkeer

Het treinstation wordt door velen als een belangrijke voorziening genoemd. Snelle en frequente spoorverbindingentreinen naar werk- en onderwijslocaties zijn belangrijk voor de inwoners van Heiloo. De trein wordt daarnaast veel gebruikt voor een dagje uit. Ook voor mensen die buiten Heiloo wonen en in onze omgeving willen wandelen of fietsen, is het station een goed toeristisch startpunt. De mogelijkheden voor het stallen van fietsen bij het station, zouden wel moeten worden uitgebreid en verbeterd.

Naast het openbaar vervoer en de fiets blijft de auto belangrijk. In het straatbeeld zal de auto minder prominent aanwezig zijn. Of dat in 2040 ook echt duidelijk zichtbaar zal zijn, is afhankelijk van een aanzienlijke afname van het autobezit en meer gebruikmaken van deelauto's. Het autoverkeer wordt via de nieuwe aansluiting op de A9 snel naar het hoofdwegennet geleid. Het verkeer over de Kennemerstraatweg neemt daardoor af. Tot slot blijft de geluidshinder door vliegtuigen een punt van aandacht. Inwoners van Heiloo ondervinden met name in de vroege ochtenduren hinder van vliegtuiglawaai. Die hinder zou moeten worden verminderd.

Duurzaamheid en klimaatadaptatie

Duurzaamheid en energietransitie zijn belangrijke elementen met het oog op 2040. Het verduurzamen van woningen, waardoor de energievraag daalt, is een eerste stap. Veel woningen in Heiloo zijn nu nog onvoldoende geïsoleerd. Door voorbeeldprojecten om woningen te verduurzamen, kan in de praktijk zichtbaar worden gemaakt wat mogelijk is. Huiseigenaren die twijfelen, kunnen zo gestimuleerd worden om ook in verduurzaming van de woning te investeren. Aan de andere kant zijn er inwoners die zelf het initiatief nemen voor een gezamenlijke aanpak van verduurzaming per bouwblok of straat. Zo kunnen belangrijke stappen naar verduurzaming van woningen worden gezet. Hetzelfde geldt voor het opwekken van energie uit duurzame bronnen (zon, wind, warmtepompen etc.). Voorbeeldprojecten en gezamenlijke initiatieven bieden daarvoor interessante kansen.

Ook klimaatadaptatie leeft in onze gemeente. Het infiltreren van water op de plekken waar de regen valt, kunnen inwoners gezamenlijk of met hulp van de gemeente mogelijk maken. Door bomen in tuinen te planten en in straten meer ruimte te maken voor straatbomen, kan in de zomer voor verkoeling worden gezorgd. Bovendien nemen bomen CO_2 op en leveren ze zuurstof. Bomen, bloeiende bermen en groenzones met inheemse planten kunnen daarnaast bijdragen aan versterking van de biodiversiteit.

Bijlage 2

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk beschrijven we waarom het wenselijk is voor onze gemeente een omgevingsvisie op te stellen. De druk op de ruimte is groot. De omgevingsvisie biedt een afwegingskader om een keuze te maken. Daarnaast is er een wettelijke verplichting. De Omgevingswet die naar verwachting per 1 juli 2022 in werking treedt, schrijft voor dat iedere gemeente een omgevingsvisie voor haar grondgebied opstelt. Ook de wijze waarop de voorontwerp omgevingsvisie tot stand is gekomen, wordt beschreven in het eerste hoofdstuk.

Het tweede hoofdstuk gaat over de stip op de horizon. Dat is een globale beschrijving van het dorp Heiloo dat we in 2040 willen zijn: Een ultieme woongemeente in een prachtige omgeving. Dat is onze ambitie. Om onze stip op de horizon waar te maken en onze positie in de regio te versterken zijn vier doelen geformuleerd:

1. Leefbaar dorp;
2. Buitengebied in balans;
3. Gezond, veilig en inclusief;
4. Duurzaam en bereikbaar.

Om invulling te geven aan deze vier doelen zijn speerpunten geformuleerd.

Hoofdstuk drie gaat over de waarden van onze gemeente. Op de waardenkaart staan de bestaande waarden. Wat de waarden van onze gemeente zijn, bepalen we met elkaar. De waarden zijn herkenbaar voor inwoners, ondernemers en bezoekers. In het buitengebied zijn voor twee deelgebieden, ‘Bossen en buitenplaatsen en ‘Polders en weilanden’ de waarden beschreven. In de kern zijn de waarden voor vier deelgebieden beschreven: ‘Wegen en bebouwingslinten’, ‘Centra’, ‘Woonwijken’ en ‘Zandzoon’. Nieuwe plannen zijn in harmonie met die waarden en versterken die waar mogelijk.

In het vierde hoofdstuk worden de speerpunten uitgewerkt. Deze speerpunten gaan over de doelen die in hoofdstuk twee zijn benoemd. Het gaat niet om de oplossing maar om het doel dat we in het jaar 2040 willen bereiken. Speerpunten richten zich op langetermijndoelen. Die kunnen niet allemaal tegelijk worden uitgevoerd. Daarom wordt periodiek voor de kortere termijn concrete invulling gegeven aan de speerpunten. In hoofdstuk zes wordt daarop verder ingegaan.

In hoofdstuk vijf geven we aanin welke mate en waar deze speerpunten leiden tot gebiedsgerichte keuzes. Drie gebieden worden onderscheiden te weten: Dorp, Buitengebied en Verbindingen. Voor de drie verschillende gebieden zijn de ‘beleving’ en ‘kansen’ beschreven. Op de visiekaart zijn deze keuzes samengebracht en in beeld gebracht.
Hoe we de omgevingsvisie uitvoeren, wordt beschreven in hoofdstuk zes. De kernprincipes worden hier benoemd. Verder beschrijven we hier de wijze waarop we initiatieven toetsen die niet passen binnen het omgevingsplan. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de kosten van ontwikkelingen en doorberekening van die kosten. Tot slot gaan we in op de uitvoering van de speerpunten en de rol van de gemeente. Wat de rol van de gemeente betreft, zijn vijf verschillende niveaus te onderscheiden. Die varieert van de lichtste rol; ‘aandacht vragen voor’ tot de zwaarste; ‘uitvoeren’.

Nog niet uitgewerkt is bijlage 1: ‘Tabellen uitvoering speerpunten en rol van de gemeente’. Die tabellen zullen per hoofddoel en per speerpunt aangeven welke stappen er voor de uitvoering moeten worden gezet en welke rol de gemeente daarbij heeft. Deze tabellen kunnen pas later in het proces worden gemaakt nadat de speerpunten door de gemeenteraad zijn bepaald. De gemeenteraad geeft in de tabellen ook aan in welke volgorde de verschillende acties worden uitgevoerd en de mogelijke samenhang tussen de verschillende speerpunten en uitvoeringsacties.
Die uitvoeringsparagraaf zal in beginsel om de twee jaar worden geëvalueerd en geactualiseerd. De stip op de horizon blijft daarbij natuurlijk als uiteindelijk doel in beeld.